

ADVIES

CRB 2017-0479

Advies

Topeconomen onderlijnen de diagnose van de sociale partners uit de bouwsector. Dringend nood aan meer en betere publieke investeringen om België terug op gang te krijgen

**Brussel
21.02.2017**

Advies

De sociale partners uit de bouwsector hebben in hun advies “Diagnose van publieke investeringen in België”¹ vastgesteld dat de publieke investeringen in België al sinds de jaren tachtig onafgebroken veel te laag zijn.

De sociale partners zijn er van overtuigd dat deze aanhoudende lage publieke investeringen op korte termijn in negatieve zin steeds zwaarder zullen doorwegen op de veiligheid, het welzijn, de mobiliteit, het milieu, alsook de werkgelegenheid en de economische groei van onze land.

Net zoals de sociale partners heeft de publieke opinie in de voorbije maanden kunnen vaststellen in welke mate bestaande infrastructuur kwalitatief achteruitgingen door gebrek aan onderhoudsinvesteringen. De sociale partners uit de bouwsector stellen dat het van fundamenteel belang is om binnen een redelijke termijn het niveau van de publieke investeringen in ons land naar een optimaler niveau te brengen. Verderop in dit advies herinneren we aan de vele problemen die in de pers en in studies werden aangekaart.

De sociale partners van de brc Bouw staan bovendien niet alleen met deze bekommernis en met de vraag naar een duidelijkere en meer coherente aanpak voor de financiering van de toekomstige publieke investeringen.

In een bevraging uitgevoerd door de RTBF² onderlijnen meerdere topeconomen een gelijkaardige visie als deze van de sociale partners in hun diagnose advies over de publieke investeringen.

Bruno Colmant (Solvay Business School) meent dat het belangrijk is om “de budgettaire regels te versoepelen en om het Stabiliteits- en Groeipact op te schorten”. Hij stelt vast dat populistische bewegingen profiteren van het soberheidsbeleid dat gevoerd wordt in de landen van de eurozone.

Paul De Grauwe (London School of Economics) meent dat de publieke investeringen zeer gevoelig zouden moeten worden opgedreven. Ook hij is bezorgd over de politieke gevolgen en hoopt dat de populistische tendensen kunnen gestopt worden door goede economische prestaties die allen ten goede komen.

Philippe Ledent (Université Catholique de Louvain) onderstreept dat er in twee domeinen, met name de infrastructuur voor mobiliteit en energievoorziening, dringend middelen moeten worden vrijgemaakt voor een investeringsbeleid. Hij meent dat alle denkpistes hiervoor moeten worden onderzocht (openbare schuldvorming is niet de enige financieringsmogelijkheid). Het zou de aanzet vormen tot een groots economisch project.

Bernard Keppenne (Chief Economist CBC Banque) denkt ook in die richting en stelt zijn hoop in de Europese aanpak. Concreet vraagt dit om meer harmonisering en daarmee gepaard gaand een relanceplan in de energiesector, de biotechnologie en de infrastructuur.

---

¹ <http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/doc16-1669.pdf>

² https://www.rtbef.be/info/dossier/2017-ca-passe-ou-ca-casse-quinze-economistes-belges-s-exprimant/detail_2017-ca-passe-ou-ca-casse-quinze-economistes-belges-repondent?id=9495178

Tenslotte stelt Giuseppe Pagano (Université Mons) dat het wenselijk zou zijn om een relanceplan uit te werken voor de openbare investeringen. Idealiter zou dat plan omvangrijker en meer doorslaggevend moeten zijn dan het Investeringsplan voor Europa (of plan Juncker). Het plan zou gefinancierd worden over een looptijd van 5 jaar ten belope van 3% tot 5% van het bbp. De uitvoering van een dergelijk plan veronderstelt dan ook voldoende daadkracht in Europa.

In een recente publicatie³ bevestigt het Federaal Planbureau dat België aan de staart bengelt inzake overheidsinvesteringen in Europa. In deze studie wordt gewezen op de positieve terugverdieneffecten van bijkomende publieke investeringen door de toegenomen economische groei: een bijkomende inspanning van 0,5% van het bbp genereert op langere termijn een bijkomende groei van 2,7% van het bbp. Deze economische groei maakt dat slechts voor een kwart van het bijkomende ge investeerde bedrag effectief overheidsmiddelen moeten worden gezocht.

Gesteund door deze visies herhalen we in dit advies dan ook de oproep van de sociale partners uit de bouwsector voor een coherente bundeling van de krachten op alle Belgische overheidsniveaus om het tekort aan publieke investeringen aan te pakken. Een oproep die de sociale partners in hun advies "Diagnose publieke investeringen in België" rechtstreeks richtten aan de Eerste Minister in zijn hoedanigheid van voorzitter van het Overlegcomité.

Een oproep die door de Eerste Minister werd beantwoord met een voorstel van "Nationaal pact voor strategische investeringen". Dit voorstel van pact werd voorgelegd aan het Overlegcomité en er is een akkoord over het principe tussen de verschillende overheidsniveaus. Ondertussen blijkt er echter nog altijd geen consensus te bestaan over het governance kader⁴.

De sociale partners sturen aan op een akkoord over een optimaal investeringsniveau, op een gepaste en efficiënte governance structuur en op het opzetten van een performant financieringsmodel.

In deze context mag het ontbreken van een akkoord over de governance structuur en over de financiering niet verhinderen om een beslissing te nemen over het investeringsniveau. Een concreet engagement van elk overheidsniveau om een meer optimaal niveau aan publieke investeringen te realiseren, is immers broodnodig om een impuls te geven aan de zoektocht naar de beste governance structuur en de nodige financieringsmiddelen.

Situatieschets inzake overheidsinvesteringen en overheidsactiva

De sociale partners kunnen niet anders dan benadrukken dat zowel de weg- als de spoorinfrastructuur in België worden verwaarloosd. Naast de tekortkomingen inzake onderhoudsinvesteringen stellen ze vast dat talrijke nodige investeringen in nieuwe infrastructuren in de koelkast zijn beland.

---

³ Federaal Planbureau, Hogere overheidsinvesteringen om de groei in België aan te zwengelen, 27/01/2017

⁴ <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1078339/verslag/1080841>

De fileproblemen worden in België daardoor jaar in jaar uit steeds belangrijker. De vele uren die in files worden doorgebracht leiden daarenboven tot economische schade voor bedrijfsleven en gezinnen. De wegeninfrastructuur kent nog steeds een aantal "missing links". Hierbij wordt dan o.a. gedacht aan de ringsnelwegen rond de steden Brussel en Antwerpen. Bepaalde voorzieningen zijn niet langer operationeel. In 2016 werd herhaaldelijk gewezen op de niet-beschikbaarheid van tunnels in de Brusselse regio door instortingsgevaar.

Bepaalde spoorweginfrastructuren verdienen uitbouw of onderhoud. Inzake goederenvervoer wordt dan gedacht aan de ontsluiting van de Antwerpse haven om een betere verbinding te hebben met haar economisch hinterland (o.a. de IJzeren Rijn richting Duitsland). Voor het reizigers- en pendelverkeer moet men vaststellen dat de uitbouw van een performant gewestelijk expresnet rond Brussel, dat een bijdrage zou leveren tot de bereikbaarheid van de stad en tot een beter milieu, herhaaldelijk vertraging heeft opgelopen.

Ook de gebouweninfrastructuur voor meerdere beleidsdomeinen (onderwijs, rechtbanken, gevangenissen...) lijdt in heel wat gevallen onder het tekort aan investeringen. Zo bv. werden de renovaties van oudere gebouwen in de sector van het gevangeniswezen uitgesteld. De bouw van nieuwe capaciteiten liep vertraging op.

Een dieper gravende analyse verklaart deze evolutie door het (zeer) lage aandeel van de publieke investeringsuitgaven over een decennialange periode. De overheidsinvesteringen (voor alle deelsectoren van de overheid samen d.w.z. federaal, lokaal, gewesten en gemeenschappen) schommelden in de jaren '70 van de vorige eeuw nog tussen 4% en 5% van het bbp. Tijdens het volgende decennium vallen deze sterk terug.

Duitsland en België deden in de periode 1995-2015 gelijkaardige "inspanningen" inzake overheidsinvesteringen. Het aandeel van de overheidsinvesteringen in het bbp bedroeg voor beide landen 2,2%. Frankrijk en Nederland, de twee andere belangrijke buurlanden, scoorden hoger met resp. 3,9% en 3,8%. Gemiddeld scoorde België dus ca. 1,7 % lager over de periode 1996-2015 dan Frankrijk en Nederland.

België scoort zwak, niet alleen t.o.v. de buurlanden, ook tegenover de andere EU-landen. Het aandeel van de overheidsinvesteringen in het bbp voor de EU-28 bedraagt sinds 2001 gemiddeld 3,2%. Ook heel wat landen die de oorspronkelijke kernlanden van de EU vervoegden, scoren hoog over een langere periode (bv. Polen, Spanje en Zweden).

De overheidsinvesteringen dragen bij tot de opbouw van overheidsactiva. Sinds het begin van de geobserveerde periode lopen de netto-activa van de overheid, gemeten in % van het bbp, terug voor België, nl. van 51% in 1995 tot 38% in 2014. Voor Duitsland verloopt de daling wat trager: de lijn wordt onderbroken door een toename in 2009-2010 en komt uit op 45% in 2014.

Beide landen scoren substantieel lager dan in Nederland en Frankrijk. Uit de onderstaande grafiek blijkt dat de verhouding van de overheidsactiva tot het bbp na 2000 fors gestegen is in Nederland en Frankrijk, t.w. tot resp. 61% en 55% van het bbp in 2014.

